

Υπόθεση C-262/21 PPU

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

23 Απριλίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Korkein oikeus (Φινλανδία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

23 Απριλίου 2021

Αναιρεσείων:

A

Αναιρεσίβλητη:

B

**Κ Ο Ρ Κ Ε Ι Ν Ο Ι Κ Ε Υ Σ [ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ]
ΑΠΟΦΑΣΗ [παραλειπόμενα] 1 (15)**

[παραλειπόμενα]

Ημερομηνία: 23 Απριλίου 2021

Αριθ. 615

ΑΝΑΙΡΕΣΕΙΩΝ: A

ΑΝΑΙΡΕΣΙΒΛΗΤΗ: B

ΔΙΑΦΟΡΑ: Επιστροφή του παιδιού κατ' εφαρμογήν της Σύμβασης της Χάγης

Υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΙΤΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο, Φινλανδία) ζητεί να εξετασθεί η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Οι περιστάσεις που δικαιολογούν την εφαρμογή της επείγουσας διαδικασίας εκτίθενται αναλυτικά στο συνοδευτικό έγγραφο.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ KORKEIN OIKEUS (ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ)

Αντικείμενο της διαφοράς

- 1 Η υπό κρίση υπόθεση αφορά αίτηση, κατ' εφαρμογήν της Σύμβασης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, η οποία συνήφθη στις 25 Οκτωβρίου 1980 στη Χάγη (Recueil des traités des Nations unies, τόμος 1343, αριθ. 22514· στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1980), για την επιστροφή στη Σουηδία παιδιού το οποίο μεταφέρθηκε στη Φινλανδία. Το ζήτημα που τίθεται στην υπό κρίση υπόθεση είναι αν η μετακίνηση ή η κατακράτηση παιδιού μπορεί να χαρακτηριστεί παράνομη όταν ένας εκ των γονέων μετακίνησε το παιδί, χωρίς τη συγκατάθεση του άλλου γονέα, από το κράτος συνήθους διαμονής του παιδιού σε άλλο κράτος μέλος της Ένωσης, στην περίπτωση που η αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αρχή του κράτους διαμονής έχει αποφανθεί ότι οι αιτήσεις ασύλου [σελ. 2] του παιδιού και του εν λόγω γονέα πρέπει να εξεταστούν σε αυτό το άλλο κράτος μέλος. Η επίλυση της διαφοράς απαιτεί να ληφθούν συγχρόνως υπόψη δύο διαφορετικά συστήματα τα οποία βασίζονται στη συνεργασία και στην εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης. Τίθενται ζητήματα ερμηνείας τόσο του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες Ια) όσο και του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ).

Τα πραγματικά περιστατικά

Το ιστορικό της διαφοράς

- 2 Δύο Ιρανοί υπήκοοι, ο Α (στο εξής: πατέρας) και η Β (στο εξής: μητέρα) διέμεναν αρχικά στη Φινλανδία, από το 2016, και εν συνεχεία στη Σουηδία, από τον Μάιο του 2019. Βάσει του τίτλου διαμονής που είχε χορηγηθεί στον πατέρα ως μισθωτό, χορηγήθηκε στη μητέρα άδεια διαμονής στη Φινλανδία λόγω οικογενειακών δεσμών για το διάστημα από τις 28 Δεκεμβρίου 2017 έως τις 27 Δεκεμβρίου 2021 και στη Σουηδία για το διάστημα από τις 11 Μαρτίου 2019 έως τις 16 Σεπτεμβρίου 2020.

- 3 Ο C, κοινό τέκνο των διαδίκων (στο εξής: παιδί), γεννήθηκε στη Σουηδία στις 5 Σεπτεμβρίου 2019. Το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του στη Σουηδία και οι δύο γονείς του ασκούν από κοινού το δικαίωμα επιμέλειας. Με απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2019 (η οποία επικυρώθηκε με απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 2020), οι σουηδικές αρχές ανέλαβαν τη μέριμνα του παιδιού και το εγκατέστησαν, μαζί με τη μητέρα του, σε ξενώνα υποδοχής.
- 4 Την 21η Νοεμβρίου 2019, ο πατέρας ζήτησε την έκδοση τίτλου διαμονής για το παιδί στη Σουηδία λόγω του οικογενειακού δεσμού πατέρα-τέκνου. Στις 4 Δεκεμβρίου 2019, η μητέρα ζήτησε την έκδοση τίτλου διαμονής για το παιδί στη Σουηδία.
- 5 Στις 7 Αυγούστου 2020, η μητέρα υπέβαλε αίτηση ασύλου στη Σουηδία, για την ίδια και για το παιδί, την οποία αιτιολόγησε επικαλούμενη επεισόδια ενδοοικογενειακής βίας κατά της ίδιας από τον πατέρα και απειλές βίας για λόγους τιμής από την οικογένεια του πατέρα στο Ιράν. Με αποφάσεις της 27ης Οκτωβρίου 2020, η Migrationsverket (αρμόδια για θέματα μετανάστευσης αρχή, Σουηδία: στο εξής: Migrationsverket) απέρριψε τις αιτήσεις ασύλου της μητέρας και του παιδιού ως απαράδεκτες, έθεσε στο αρχείο την αίτηση χορήγησης τίτλου διαμονής που είχε υποβάλει ο πατέρας για το παιδί λόγω του οικογενειακού δεσμού, και διέταξε, με άμεσα εκτελεστές αποφάσεις, τη μεταφορά της μητέρας και του παιδιού στη Φινλανδία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III. Στις 27 Αυγούστου 2020, η Φινλανδία επιβεβαίωσε ότι είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αίτησης ασύλου της μητέρας και του παιδιού κατ' εφαρμογήν του άρθρου 12, παράγραφος [σελ. 3 του πρωτοτύπου] 3, του κανονισμού Δουβλίνο III. Η μητέρα και το παιδί μεταφέρθηκαν στη Φινλανδία στις 24 Νοεμβρίου 2020. Στις 11 Ιανουαρίου 2021, η μητέρα υπέβαλε στη Φινλανδία αίτηση ασύλου για την ίδια και για το παιδί. Στις 26 Μαρτίου 2021, η Maahanmuuttovirasto (εθνική υπηρεσία μετανάστευσης, Φινλανδία: στο εξής: Maahanmuuttovirasto) αφαίρεσε από τη μητέρα τον τίτλο διαμονής που της είχε χορηγηθεί προηγουμένως στη Φινλανδία. Η αίτηση ασύλου εξετάζεται επί του παρόντος.
- 6 Στις 7 Δεκεμβρίου 2020, ο πατέρας άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης της 27ης Οκτωβρίου 2020 της σουηδικής Migrationsverket σχετικά με τον τίτλο διαμονής λόγω οικογενειακού δεσμού καθώς και σχετικά με τη μεταφορά του παιδιού στη Φινλανδία. Με απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2020, το migrationsdomstolen (διοικητικό δικαστήριο, τμήμα μεταναστευτικών υποθέσεων, Σουηδία) που επιλήφθηκε της προσφυγής αυτής ακύρωσε τις αποφάσεις της σουηδικής Migrationsverket και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της αρχής αυτής προς έκδοση νέας απόφασης, διότι δεν είχε παρασχεθεί στον πατέρα του παιδιού η δυνατότητα ακρόασης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Μετά την αναχώρηση του παιδιού από τη Σουηδία, με απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 2020, η σουηδική Migrationsverket έθεσε στο αρχείο τις εκκρεμείς ενώπιόν της υποθέσεις που αφορούσαν το παιδί, περιλαμβανομένης της αίτησης ασύλου που είχε υποβάλει η μητέρα γι' αυτό. Στις 19 Ιανουαρίου 2021 ασκήθηκε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Με

απόφαση της 6ης Απριλίου 2021, το διοικητικό δικαστήριο απέρριψε τα αιτήματα που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την έκδοση διάταξης για τη χορήγηση τίτλου διαμονής στο παιδί λόγω του οικογενειακού δεσμού και για την επιστροφή του παιδιού στη Σουηδία, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού Δουβλίνο III.

- 7 Στις 5 Ιανουαρίου 2021, ο πατέρας ζήτησε εκ νέου από τη σουηδική Migrationsverket τίτλο διαμονής για το παιδί λόγω του οικογενειακού δεσμού. Η αίτηση αυτή εξετάζεται επί του παρόντος.
- 8 Συγχρόνως, εκκρεμεί στη Σουηδία διαδικασία μεταξύ των διαδίκων σχετικά με το ζήτημα της επιμέλειας του παιδιού. Με διάταξη ασφαλιστικών μέτρων εκδοθείσα τον Νοέμβριο του 2020, το Västmanlands tingsrätt (πρωτοδικείο Västmanland, Σουηδία) διατήρησε το δικαίωμα συνεπιμέλειας των γονέων του παιδιού. Η μητέρα του παιδιού αμφισβητεί την αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού να επιληφθεί της υπόθεσης, μετά τη μεταφορά του παιδιού στη Φινλανδία. Η υπόθεση εξετάζεται επί του παρόντος.
- 9 Την 21η Δεκεμβρίου 2020, ο πατέρας προσέφυγε ενώπιον του Helsingin hovioikeus (εφετείου Ελσίνκι, Φινλανδία) ζητώντας την άμεση επιστροφή του κοινού τέκνου των διαδίκων στο κράτος διαμονής του, τη Σουηδία. Η μητέρα ζήτησε να κριθεί η αίτηση επιστροφής απαράδεκτη ή, επικουρικώς, να απορριφθεί.
- 10 Με το υπόμνημα της 26ης Ιανουαρίου 2021 το οποίο κατέθεσε ενώπιον του Helsingin hovioikeus (εφετείου Ελσίνκι), η σουηδική Migrationsverket επισήμανε ότι το παιδί και η μητέρα δεν διέθεταν τίτλο διαμονής σε ισχύ στη Σουηδία, ούτε δικαίωμα εισόδου ή διαμονής στη χώρα αυτή. **[σελ. 4 του πρωτοτύπου]**

Η από 25 Φεβρουαρίου 2021 απόφαση του Helsingin hovioikeus (εφετείου Ελσίνκι)

- 11 Το Helsingin hovioikeus (εφετείο Ελσίνκι) απέρριψε την αίτηση επιστροφής του παιδιού. Κατά το δικαστήριο αυτό, στην υπό κρίση υπόθεση δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η μητέρα μετακίνησε παράνομα το παιδί από τη χώρα διαμονής του. Όταν διέμενε στη Σουηδία, η μητέρα του παιδιού είχε υποβάλει ρητώς αίτηση ασύλου στη Σουηδία για την ίδια και για το παιδί. Η μητέρα είχε υποβάλει αίτηση αποκλειστικής επιμέλειας του παιδιού στις 2 Σεπτεμβρίου 2020, ημερομηνία κατά την οποία η σουηδική Migrationsverket την είχε ήδη ενημερώσει ότι η Φινλανδία ήταν το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αίτησης ασύλου της ίδιας και του παιδιού. Αυτό καταδεικνύει ότι πρόθεση της μητέρας δεν ήταν να μεταβάλει τον τόπο διαμονής του παιδιού κατά τρόπο που θα είχε αντίκτυπο στη διεθνή δικαιοδοσία σε υποθέσεις επιμέλειας.
- 12 Κατά το Helsingin hovioikeus (εφετείο Ελσίνκι), δεν μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι η κατακράτηση του παιδιού είναι παράνομη, έστω και αν το σουηδικό διοικητικό δικαστήριο ακύρωσε εν συνεχεία την απόφαση της σουηδικής Migrationsverket και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της αρχής αυτής προς έκδοση νέας απόφασης, και ότι ο πατέρας του παιδιού δεν συγκατατέθηκε στη

διαμονή του παιδιού στη Φινλανδία. Το Helsingin hovioikeus (εφετείο Ελσίνκι) έκρινε ότι η μητέρα μπορούσε ευλόγως να στηριχθεί στις πληροφορίες που της γνωστοποίησε η σουηδική Migrationsverket σχετικά με τον άμεσα εκτελεστό χαρακτήρα της απόφασης, τους περιορισμούς όσον αφορά την είσοδο του παιδιού στην επικράτεια καθώς και την εξέταση της αίτησης ασύλου του παιδιού στη Φινλανδία. Δεν μπορούσε επίσης να συναχθεί ότι η μητέρα είχε καταχραστεί τη νομοθεσία περί ασύλου.

Η αναίρεση ενώπιον του Korkein oikeus (Ανωτάτου Δικαστηρίου)

- 13 Με την αίτηση αναιρέσεως, ο πατέρας ζητεί την έκδοση διαταγής άμεσης επιστροφής του κοινού τέκνου των διαδίκων στο κράτος διαμονής του, τη Σουηδία.
- 14 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η μητέρα ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Οι νομικοί κανόνες

Επιστροφή του παιδιού

Η Σύμβαση της Χάγης του 1980

- 15 Το άρθρο 1 της Σύμβασης της Χάγης του 1980 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα Σύμβαση έχει ως σκοπό:

α) να διασφαλίσει την άμεση επιστροφή των παιδιών που μετακινήθηκαν ή κατακρατήθηκαν παράνομα σε ένα από τα Συμβαλλόμενα Κράτη, ...» **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**

- 16 Το άρθρο 3 της ως άνω Σύμβασης ορίζει τα εξής:

«Η μετακίνηση ή η κατακράτηση παιδιού θεωρούνται παράνομες:

α) εφόσον έγιναν κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας, αναγνωρισμένου σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οργάνωση, είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους, από το δίκαιο του Κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του και

β) το δικαίωμα αυτό ησκέιτο πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή της κατακράτησης, ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά.»

- 17 Το άρθρο 13 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«... η δικαστική ή διοικητική αρχή του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν δεσμεύεται να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εφόσον το φυσικό

ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση που αντιτίθεται στην επιστροφή του αποδεικνύει:

...

β) ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε μια αφόρητη κατάσταση. ...»

18 Το άρθρο 20 του Σύμβασης προβλέπει τα εξής:

«Η επιστροφή του παιδιού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, μπορεί να απορριφθεί, εφόσον αυτή δεν επιτρέπεται από τις θεμελιώδεις αρχές του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, οι οποίες αναφέρονται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.»

Το δίκαιο της Ένωσης

19 Η αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια διαλαμβάνει τα εξής:

«Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης παιδιού, η επιστροφή του θα πρέπει να επιτυγχάνεται αμελλητί, και για το λόγο αυτό θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει η [Σ]ύμβαση της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980 όπως συμπληρώνεται με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, και ειδικότερα του άρθρου 11. ...» [σελ. 6 του πρωτοτύπου]

20 Η αιτιολογική σκέψη 33 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Ο παρών κανονισμός αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδιαίτερα, επιδιώκει να εξασφαλίσει την πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του παιδιού όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

21 Στο άρθρο 2, σημείο 11, του κανονισμού αυτού προβλέπεται ότι η μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού είναι παράνομη

«α) εφόσον γίνονται κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση ή από το νόμο ή από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του και

β) με την επιφύλαξη ότι το δικαίωμα αυτό ασκείται πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Η επιμέλεια θεωρείται ότι ασκείται από κοινού όταν ο ένας από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας δεν μπορεί, σύμφωνα με απόφαση ή απευθείας από τον

νόμο, να αποφασίζει για τον τόπο διαμονής του παιδιού χωρίς τη συγκατάθεση άλλου δικαιούχου της γονικής μέριμνας.»

- 22 Το άρθρο 11, παράγραφος 4, του ως άνω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Το δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί την επιστροφή του παιδιού δυνάμει του άρθρου 13 στοιχείο β) της [Σ]ύμβασης της Χάγης του 1980, εάν διαπιστώνεται ότι έχουν προβλεφθεί τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του.»

- 23 Κατά το άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

«Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.»

Το εθνικό δίκαιο

- 24 Η επιστροφή του παιδιού διέπεται από τον laki lapsen huollosta ja tараamisoiikeudesta (361/1983) (νόμο περί της επιμέλειας του παιδιού και του δικαιώματος επικοινωνίας· στο εξής: νόμος 361/1983). Οι διατάξεις του νόμου αυτού αντιστοιχούν σε εκείνες της Σύμβασης της Χάγης του 1980.

- 25 Βάσει του άρθρου 30 του νόμου 361/1983, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 186/1994, διατάσσεται η άμεση επιστροφή παιδιού ευρισκόμενου στη Φινλανδία, το οποίο μετακινήθηκε παρανόμως από το κράτος στο οποίο είχε τη συνήθη διαμονή του ή το οποίο κατακρατείται παρανόμως, όταν το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του ακριβώς πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του σε κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης της Χάγης, της 25ης Οκτωβρίου 1980, για τα αστικά θέματα της [σελ. 7 του πρωτοτύπου] διεθνούς απαγωγής παιδιών (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης).

- 26 Βάσει του άρθρου 32, παράγραφος 1, του νόμου 361/1983, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 186/1994, η μετακίνηση ή η κατακράτηση παιδιού θεωρούνται παράνομες:

«α) εφόσον έγιναν κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας, αναγνωρισμένου σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οργάνωση, είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του και

b) το δικαίωμα αυτό ασκείται πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή της κατακράτησης, ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά».

- 27 Το άρθρο 34 του νόμου 361/1983, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 186/1994, διαλαμβάνει τους λόγους άρνησης. Κατά τη διάταξη αυτή, η αίτηση επιστροφής του παιδιού μπορεί να απορριφθεί

...

2) όταν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση· ...

Όταν το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του, ακριβώς πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του, σε κράτος μέλος που μνημονεύεται στο άρθρο 2, σημείο 3, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, οι διατάξεις του άρθρου 11, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζονται και στην περίπτωση απόρριψης της αίτησης επιστροφής του παιδιού βάσει των διατάξεων του πρώτου εδαφίου, σημείο 2, ανωτέρω.

Μεταφορά του αιτούντος άσυλο προς το υπεύθυνο κράτος μέλος

Το δίκαιο της Ένωσης

- 28 Το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ (604/2013) έχει ως εξής:

«...

3. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος περισσότερων του ενός εν ισχύ τίτλων διαμονής ή θεωρήσεων που έχουν εκδοθεί από διάφορα κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας λογίζεται το κράτος μέλος το οποίο κατά σειρά:

α) εξέδωσε τον τίτλο διαμονής με τη μεγαλύτερη χρονική ισχύ...»

- 29 Το άρθρο 29 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει, όσον αφορά τις μεταφορές, τα εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος [σελ. 8 του πρωτοτύπου] πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου μέσου ή

επανεξέτασης εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 3 υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. ...»

Η εθνική νομολογία

- 30 Το αιτούν δικαστήριο δεν έχει ποτέ έως τώρα επιληφθεί υπόθεσης με αντικείμενο την επιστροφή παιδιού, στο πλαίσιο της οποίας θα έπρεπε να εκτιμηθεί αν απόφαση περί μεταβίβασης της ευθύνης για την εξέταση αίτησης ασύλου, ληφθείσα βάσει του κανονισμού Δουβλίνο III σε άλλο κράτος μέλος, έχει ως συνέπεια να μη δύναται να θεωρηθεί παράνομη, υπό το πρίσμα της Σύμβασης της Χάγης του 1980 ή του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, η μετακίνηση του παιδιού σε αυτό το κράτος μέλος ή η κατακράτησή του.
- 31 Με την απόφαση-σταθμό ΚΚΟ 2016:65, το αιτούν δικαστήριο επιλήφθηκε υποθέσεως στην οποία ο πατέρας παιδιού, του οποίου οι γονείς είχαν δικαίωμα συνεπιμέλειας, είχε οδηγήσει παράνομα το παιδί αυτό στη Φινλανδία. Εν συνεχεία, χορηγήθηκαν στον πατέρα και στο παιδί άσυλο και καθεστώς πρόσφυγα στη Φινλανδία. Η μητέρα του παιδιού είχε ζητήσει την επιστροφή του παιδιού στο κράτος διαμονής του, τη Λευκορωσία, βάσει της Σύμβασης της Χάγης του 1980. Το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι η χορήγηση ασύλου στο παιδί δεν συνιστούσε καθεαυτήν λόγο μη εφαρμογής της υποχρέωσης επιστροφής που προβλέπεται στη Σύμβαση της Χάγης, δεδομένου ότι η επιστροφή πρέπει να εκτιμάται βάσει των λόγων άρνησης που απορρέουν από τη Σύμβαση της Χάγης λαμβανομένου υπόψη του συμφέροντος του παιδιού. Δεν υπήρχαν εμπόδια στην επιστροφή.
- 32 Από την απόφαση-σταθμό ΚΗΟ 2016:168 του Korkein hallinto-oikeus (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Φινλανδία) προκύπτει ότι οι εθνικές αρχές απέρριψαν αίτηση ανανέωσης του τίτλου διαμονής του παιδιού λόγω οικογενειακού δεσμού, την οποία είχε υποβάλει ο πατέρας. Κατά την απόφαση αυτή, ο τίτλος διαμονής αφορά τη δυνατότητα διαμονής του παιδιού στη Φινλανδία. Ο τίτλος διαμονής δεν μπορεί να καθορίζει τον τόπο ή τη χώρα διαμονής του παιδιού, διότι ο καθορισμός αυτός εμπίπτει στην εξουσία λήψης απόφασης των προσώπων που έχουν την επιμέλειά του, κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο 361/1983. Τα εθνικά δικαστήρια που εξέτασαν το ζήτημα της επιμέλειας και της διαμονής του παιδιού έκριναν ότι οι γονείς είχαν δικαίωμα συνεπιμέλειας του παιδιού, το οποίο ζούσε με τον πατέρα του. Όταν η μητέρα οδήγησε το παιδί στη Ρωσία, χωρίς τη συγκατάθεση του πατέρα, το ρωσικό δικαστήριο που κλήθηκε να εξετάσει το ζήτημα της επιστροφής του παιδιού διέταξε, δυνάμει της Σύμβασης της Χάγης του 1980, την επιστροφή του παιδιού στο κράτος συνήθους διαμονής του, τη Φινλανδία. **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]**
- 33 Στις προμνησθείσες αποφάσεις δεν εφαρμόστηκε ούτε ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια ούτε ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ. Στην απόφαση ΚΚΟ 2016:65, η απόφαση χορήγησης ασύλου στο παιδί δεν θεωρήθηκε καθοριστικής σημασίας για την εκτίμηση του ζητήματος της επιστροφής του παιδιού. Στην απόφαση ΚΗΟ

2016:168, το ζήτημα του τίτλου διαμονής του παιδιού εξετάστηκε χωριστά από τα ζητήματα που αφορούσαν τον τόπο διαμονής και την επιστροφή του παιδιού.

Επί της αναγκαιότητας υποβολής προδικαστικού ερωτήματος

- 34 Το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί του ζητήματος της επιστροφής του παιδιού, όπως εκτίθεται στο σημείο 1 ανωτέρω. Η Σουηδία ήταν το κράτος διαμονής του παιδιού ακριβώς πριν από την προβαλλόμενη παράνομη μετακίνηση. Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου η μητέρα υποστηρίζει ότι η Φινλανδία έγινε το κράτος διαμονής του παιδιού το αργότερο όταν η σουηδική Migrationsverket την ενημέρωσε ότι το παιδί δεν είχε δικαίωμα εισόδου ή διαμονής στη Σουηδία, όπου είχε περατωθεί η διαδικασία για τη χορήγηση ασύλου. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω δεν είναι η αλλαγή του τόπου διαμονής βάσει της συνήθους διαμονής, ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει συχνά τη νομολογία. Το δικαστήριο καλείται να επιλύσει πλείονα ζητήματα, τα οποία εξαρτώνται από την ερμηνεία του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, όταν η αιτία της μετακίνησης του παιδιού από το κράτος διαμονής του, τη Σουηδία, είναι απόφαση περί μεταβίβασης της ευθύνης για την εξέταση αίτησης ασύλου, ληφθείσα βάσει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Εξ όσων γνωρίζει το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί ακόμη επί των εν λόγω ζητημάτων ερμηνείας.
- 35 Καταρχάς, τίθεται εν προκειμένω το ερώτημα αν πρόκειται ήδη για παράνομη μετακίνηση του παιδιού κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 11, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια και του άρθρου 3 της Σύμβασης της Χάγης του 1980. Η αναχώρηση της μητέρας και του παιδιού από τη Σουηδία και η μετάβασή τους στη Φινλανδία ήταν αποτέλεσμα του αιτήματος της σουηδικής Migrationsverket και της απόφασής της σχετικά με το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', του άρθρου 18, παράγραφος 1, και του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, καθώς και της αποδοχής του αιτήματος αυτού εκ μέρους της φινλανδικής Maahanmuuttovirasto. Η απόφαση της σουηδικής Migrationsverket (της 27ης Οκτωβρίου 2020) περί μεταβίβασης της ευθύνης για την εξέταση της υποθέσεως κατέστησε άνευ αντικειμένου την αίτηση χορήγησης ασύλου στο παιδί την οποία είχε υποβάλει η μητέρα του στη Σουηδία και περιλάμβανε επίσης τις αποφάσεις που έθεσαν στο αρχείο τις αιτήσεις χορήγησης τίτλων διαμονής λόγω οικογενειακών δεσμών τις οποίες είχαν υποβάλει χωριστά για το παιδί ο πατέρας και η μητέρα του. Η απόφαση της σουηδικής Migrationsverket ήταν άμεσα εκτελεστή και, για τον λόγο αυτό, τόσο η μητέρα όσο και το παιδί δεν είχαν πλέον δικαίωμα διαμονής στη Σουηδία. Δεδομένου ότι είναι σαφές και αναμφισβήτητο ότι η μητέρα διέθετε στη Φινλανδία δικαίωμα διαμονής μεγαλύτερης διάρκειας από ό,τι στη Σουηδία, αυτή ενήργησε προσηκόντως, εάν η υπόθεση εξεταστεί υπό το πρίσμα του μηχανισμού του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Υπό το πρίσμα αυτό, η υπόθεση ουδόλως αφορά παράνομη μετακίνηση του παιδιού κατά την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης της Χάγης του 1980 και [σελ. 10 του πρωτοτύπου] του άρθρου 2, σημείο 11, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια.

- 36 Εντούτοις, κατά τον πατέρα του παιδιού, η μητέρα χρησιμοποίησε εν προκειμένω τη διαδικασία ασύλου για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους σχεδιάστηκε και δεν ζήτησε τη συγκατάθεση του πατέρα για να μεταβεί με το παιδί από τη Σουηδία στη Φινλανδία. Εάν η υπόθεση εξεταστεί υπό το πρίσμα των κανόνων και των διατάξεων της Σύμβασης της Χάγης του 1980 και του κανονισμού Βρυξέλλες Ια σχετικά με την απαγωγή παιδιού, το παιδί, του οποίου οι γονείς είχαν δικαίωμα συνεπιμέλειας, μετακινήθηκε παρανόμως από το κράτος διαμονής του, τη Σουηδία.
- 37 Εάν θεωρηθεί, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 35 ανωτέρω, ότι δεν επρόκειτο για παράνομη μετακίνηση παιδιού, πρέπει, εν συνεχεία, να εκτιμηθεί αν συντρέχει παράνομη κατακράτηση του παιδιού, κατά την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης της Χάγης του 1980 και του άρθρου 2, σημείο 11, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, δεδομένου ότι το σουηδικό διοικητικό δικαστήριο ακύρωσε εν συνεχεία (21 Δεκεμβρίου 2020) την απόφαση της σουηδικής Migrationsverket να μεταβιβάσει στη Φινλανδία την ευθύνη για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου του παιδιού, να κρίνει άνευ αντικειμένου τις αιτήσεις ασύλου που είχε υποβάλει η μητέρα στη Σουηδία και να θέσει στο αρχείο τις αιτήσεις χορήγησης τίτλου διαμονής που είχαν υποβάλει για το παιδί στη Σουηδία ο πατέρας και η μητέρα του. Εντούτοις, από τις πληροφορίες που παρείχαν οι σουηδικές αρχές προκύπτει ότι το παιδί και η μητέρα του εξακολουθούν να μην έχουν, στην κατάσταση αυτή, το δικαίωμα να μεταβούν στη Σουηδία ή να διαμείνουν εκεί. Εάν η περίπτωση αυτή κριθεί κρίσιμη, η κατακράτηση του παιδιού δεν θα είναι παράνομη.
- 38 Εάν οι ως άνω κανόνες και διατάξεις της Σύμβασης της Χάγης του 1980 και του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ σχετικά με τη μεταφορά της ευθύνης για την εξέταση της αίτησης ασύλου, ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι πρόκειται για παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση του παιδιού, πρέπει να εξεταστεί επίσης αν υφίσταται εμπόδιο στην επιστροφή του παιδιού. Η μητέρα επικαλείται το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', καθώς και το άρθρο 20, της Σύμβασης της Χάγης του 1980 ως διατάξεις που εμποδίζουν εν προκειμένω την επιστροφή του παιδιού.
- 39 Από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι οι σουηδικές αρχές ανέλαβαν τη μέριμνα του παιδιού όταν αυτό ήταν ηλικίας περίπου δύο μηνών και ότι το εγκατέστησαν τότε, μαζί με τη μητέρα του, σε ξενώνα υποδοχής. Η απόφαση ανάληψης της μέριμνας του παιδιού ίσχυσε έως τον Νοέμβριο του 2020. Από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι αυτή η ανάληψη της μέριμνας δικαιολογούνταν λόγω της οικογενειακής βίας που είχε υποστεί η μητέρα. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να εξεταστεί, εν προκειμένω, αν αυτό το είδος ανάληψης μέριμνας και εγκατάστασης σε ξενώνα υποδοχής συνιστά εμπόδιο στην επιστροφή κατά την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Σύμβασης της Χάγης του 1980, διότι η επιστροφή του παιδιού θα μπορούσε να το εκθέσει, λόγω της ενδοοικογενειακής βίας που υπέστη η μητέρα, σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία [σελ. 11 του πρωτοτύπου] ή να το περιάγει με οποιονδήποτε άλλο τρόπο σε αφόρητη κατάσταση. Εντούτοις, η σημασία του εμποδίου αυτού είναι σχετική δεδομένου ότι, με τα μέτρα που έλαβαν σχετικά με την ανάληψη της

μέριμνας του παιδιού και την εγκατάστασή του σε ξενώνα υποδοχής, οι σουηδικές αρχές προέβλεψαν ήδη στο παρελθόν κατάλληλα μέτρα για την προστασία του παιδιού, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 4, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια. Εν προκειμένω, κανένα στοιχείο δεν αποκλείει τη δυνατότητα να προβλεφθούν τέτοιου είδους μέτρα μετά την επιστροφή του παιδιού στη Σουηδία.

- 40 Το ζήτημα του λόγου άρνησης που σχετίζεται με τα προβαλλόμενα επεισόδια ενδοοικογενειακής βίας περιλήφθηκε στην παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως διότι αφορά την εκτίμηση του ζητήματος της επιστροφής του παιδιού, μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν διατηρεί ιδιαίτερες αμφιβολίες ούτε όσον αφορά το κατώτατο όριο εφαρμογής του λόγου άρνησης που βασίζεται στην ύπαρξη σοβαρού κινδύνου ούτε όσον αφορά την ικανότητα της Σουηδίας να προβλέψει κατάλληλα μέτρα για την προστασία του παιδιού.
- 41 Πρέπει, επίσης, να εξεταστεί το ζήτημα των εμποδίων στην επιστροφή του παιδιού και να διευκρινιστεί αν υφίσταται αφόρητη κατάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Σύμβασης της Χάγης του 1980, όταν το παιδί του οποίου η επιστροφή διατάσσεται ή η μητέρα του που κυρίως το φρόντιζε δεν διαθέτουν τίτλο διαμονής σε ισχύ ούτε δικαίωμα εισόδου στη χώρα στην οποία ζητείται η επιστροφή του. Όταν το βρέφος, σήμερα ηλικίας περίπου ενάμισι έτους, κατοικούσε στη Σουηδία, το φρόντιζε κυρίως η μητέρα του, η οποία συνέχισε να το φροντίζει στον ξενώνα υποδοχής στον οποίο μεταφέρθηκε όταν οι σουηδικές αρχές ανέλαβαν τη μέριμνά του σε ηλικία περίπου δύο μηνών. Το γεγονός ότι το παιδί έχει ενδεχομένως το δικαίωμα, λόγω του οικογενειακού δεσμού, να αποκτήσει τίτλο διαμονής βάσει του τίτλου διαμονής του πατέρα του δεν είναι κατ' ανάγκη καθοριστικής σημασίας για την εκτίμηση του αφόρητου χαρακτήρα της κατάστασης.
- 42 Εάν το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Σύμβασης της Χάγης του 1980 έχει, υπό τις περιστάσεις αυτές, την έννοια ότι η επιστροφή του παιδιού στη Σουηδία θα το περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση, στην υπό κρίση υπόθεση πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί η έννοια των κατάλληλων μέτρων για την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 4, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια. Λαμβανομένου υπόψη του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού, μπορεί ο όρος «κατάλληλα μέτρα» να έχει την έννοια ότι οι αρχές του κράτους μέλους υπέχουν θετική υποχρέωση να διασφαλίσουν στη μητέρα, επιπλέον του παιδιού, το δικαίωμα εισόδου και διαμονής στη χώρα, προκειμένου να διευθετηθούν τα ζητήματα προσωπικής μέριμνας και επιμέλειας του παιδιού έως την περάτωση των δικαστικών διαδικασιών που αφορούν την επιμέλεια του παιδιού, το δικαίωμα επικοινωνίας και τη διαμονή, οι οποίες εκκρεμούν επί του παρόντος στο εν λόγω κράτος μέλος; Όσον αφορά τον μηχανισμό του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, δεν είναι επίσης σαφές αν, σε περίπτωση επιστροφής του παιδιού, το κράτος μέλος που παραδίδει το παιδί πρέπει, βάσει της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, να θεωρήσει ότι το κράτος διαμονής του παιδιού θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις αυτές ή αν είναι αναγκαίο [σελ. 12 του πρωτοτύπου] να ζητηθούν, από τις αρχές

του κράτους διαμονής, διευκρινίσεις όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται όντως για την προστασία του συμφέροντος του παιδιού.

- 43 Εάν το κράτος διαμονής του παιδιού, σε περίπτωση επιστροφής του, δεν υποχρεούται, βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 4, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, να προβλέψει κατάλληλα μέτρα για την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του, έχει η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού την έννοια ότι δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η επιστροφή του παιδιού συνάδει προς τις θεμελιώδεις αρχές της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως απαιτεί το άρθρο 20 της Σύμβασης της Χάγης του 1980, και πρέπει, για τον λόγο αυτό, να απορριφθεί η επιστροφή; Το ερώτημα αυτό πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Συναφώς, πρέπει να αξιολογηθεί το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού ως γενική αρχή, και ειδικότερα η σημασία που αποδίδεται, στο πλαίσιο της αξιολόγησης αυτής, στο δικαίωμα του παιδιού να διατηρεί προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επικοινωνία με καθέναν από τους γονείς του.
- 44 Το ερώτημα που αφορά τον λόγο άρνησης του άρθρου 20 της Σύμβασης της Χάγης του 1980 περιλήφθηκε στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως διότι η μητέρα επικαλέστηκε τη διάταξη αυτή· το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει, εντούτοις, ότι δεν διατηρεί ιδιαίτερες αμφιβολίες όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής της διάταξης αυτής.
- 45 Οι απαντήσεις στα ζητήματα ερμηνείας που προεκτέθηκαν είναι αναγκαίες για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

- 46 Αφού παρέσχε στους διαδίκους τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με το περιεχόμενο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα.

1. Έχει το άρθρο 2, σημείο 11, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες Ια), το οποίο αφορά την παράνομη μετακίνηση παιδιού, την έννοια ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση όταν ένας εκ των γονέων μετακινεί, χωρίς τη συγκατάθεση του άλλου γονέα, το παιδί από το κράτος διαμονής του σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει απόφασης περί μεταφοράς που έλαβε αρμόδια αρχή κατ' εφαρμογήν του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ); [σελ. 13 του πρωτοτύπου]

2. Εάν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αρνητική, έχει το άρθρο 2, σημείο 11, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, το οποίο αφορά την παράνομη κατακράτηση, την έννοια ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση εάν δικαστήριο του κράτους διαμονής του παιδιού έχει ακυρώσει την απόφαση που έλαβε αρμόδια αρχή περί μεταβίβασης της ευθύνης εξέτασης της αίτησης ασύλου, αλλά το παιδί του οποίου η επιστροφή διατάσσεται δεν διαθέτει πλέον τίτλο διαμονής σε ισχύ στο κράτος διαμονής του ούτε δικαίωμα εισόδου ή διαμονής στο εν λόγω κράτος;

3. Εάν, λαμβανομένης υπόψη της απάντησης που θα δοθεί στο πρώτο ή στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο κανονισμός Βρυξέλλες Ια έχει την έννοια ότι συντρέχει περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης του παιδιού και ότι το παιδί πρέπει, επομένως, να επιστρέψει στο κράτος διαμονής του, έχει το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Σύμβασης της Χάγης του 1980 την έννοια ότι η επιστροφή του παιδιού εμποδίζεται

i) διότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, η επιστροφή ασυνόδευτου βρέφους, του οποίου τη μέριμνα έχει αναλάβει προσωπικά η μητέρα του, να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση· ή

ii) διότι, στο κράτος διαμονής του, το παιδί θα τύχαινε μέριμνας και θα μεταφερόταν σε ξενώνα υποδοχής, είτε μόνο είτε μαζί με τη μητέρα του, πράγμα το οποίο θα καταδείκνυε ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση· ή ακόμη

iii) διότι το παιδί, το οποίο δεν διαθέτει τίτλο διαμονής σε ισχύ, θα περιερχόταν σε αφόρητη κατάσταση, κατά την έννοια της διάταξης αυτής;

4. Εάν, λαμβανομένης υπόψη της απάντησης που θα δοθεί στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι λόγοι άρνησης του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της Σύμβασης της Χάγης του 1980 έχουν την έννοια ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση, έχει το άρθρο 11, παράγραφος 4, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, σε συνδυασμό με την αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού η οποία προβλέπεται στο άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης και στον ίδιο τον κανονισμό Βρυξέλλες Ια, την έννοια ότι, όταν ούτε το παιδί ούτε η μητέρα του διαθέτουν τίτλο διαμονής σε ισχύ στο κράτος διαμονής του παιδιού και δεν έχουν, επομένως, ούτε δικαίωμα εισόδου ούτε δικαίωμα διαμονής στη χώρα αυτή, το κράτος διαμονής του παιδιού οφείλει να προβλέψει κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίσει τη νόμιμη διαμονή του παιδιού και της μητέρας του [σελ. 14 του πρωτοτύπου] στο εν λόγω κράτος μέλος; Εάν το κράτος

διαμονής του παιδιού υπέχει τέτοια υποχρέωση, έχει η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών την έννοια ότι το κράτος που παραδίδει το παιδί μπορεί, βάσει της αρχής αυτής, να θεωρήσει ότι το κράτος διαμονής του παιδιού θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις αυτές ή μήπως το συμφέρον του παιδιού επιβάλλει να ζητηθούν διευκρινίσεις από τις αρχές του κράτους διαμονής σχετικά με τα συγκεκριμένα μέτρα που προβλέφθηκαν ή θα προβλεφθούν για την προστασία του παιδιού, ώστε το κράτος μέλος που παραδίδει το παιδί να μπορεί να εκτιμήσει, μεταξύ άλλων, τον πρόσφορο χαρακτήρα των μέτρων αυτών υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού;

5. Εάν το κράτος διαμονής του παιδιού δεν υπέχει την υποχρέωση που διαλαμβάνεται στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα να προβλέψει κατάλληλα μέτρα, έχει το άρθρο 20 της Σύμβασης της Χάγης του 1980, υπό το πρίσμα του άρθρου 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα υπό i) έως iii), [σελ. 15 του πρωτοτύπου] την έννοια ότι εμποδίζει την επιστροφή του παιδιού, διότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η επιστροφή του παιδιού παραβιάζει, κατά τη διάταξη αυτή, τις θεμελιώδεις αρχές περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών;

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΗΤΕΣ